

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ...

ಮಳೆಗಾಲ ಶುರುವಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕುಮುದಿನಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಳೆನೀರಿಗೆ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ಕೋಳಿಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಜಂಪಯ್ಯನ ಮನೋವೈಯ್ಯ ಕೊಂಚವೂ ಕುಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಮಳೆ ಬಂದು ಒದ್ದೆಯಾದರೂ ಕಾಯಕನಾಥ ಜಗಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದೂ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರ ನೆನಪಿನಲ್ಲೇ ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಅಜ್ಜರಕಾಡಿಗೇ ಜೋಪಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎಂಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಂದು ನೆಲೆಸಿವೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ರತ್ನವಳ ತಂಗಿ ಕಮಲಿ ಗಂಡ ಸತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಟ ತಾಳಲಾರದೆ ತನ್ನ ಮಗ ಪಾಂಡುರಂಗನೊಂದಿಗೆ ಶಿವಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಯನಿಗೆ ಕಮಲಿಯ ಮುಖ ಮಿನಾಲಿಯಂತೆ, ಪಾಂಡುರಂಗನ ಮುಖ ತನ್ನ ಮಗ ಸಾರಂಗನಂತೆ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿ, ನೆನಪುಗಳು ಮರುಕಳಿಸಿ ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿಬರುತ್ತದೆ.

ಅಜ್ಜರಕಾಡಿಗೇ ತರುವ ಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲಾ.. ಅಲ್ಲೇ ಕಾರಗದ್ದೇಲಿ ದುಡಿದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು.. ಇಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದಿತ್ತು ನಾವು.. ಮಗಾ.. ನಿನಗೆ ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂತಲ್ಲಾ.. ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ..? ಅವನ ಪ್ರಲಾಪದ ನಡುವೆಯೇ ಕಾಯ, ಜಂಪಣ್ಣ, ಮಂಜಣ್ಣ ವೀರಭದ್ರನ ದೇಹವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಲು ಆಗದಷ್ಟು ಎಲ್ಲರ ಮನದಲ್ಲಿ ದುಃಖ, ನೋವು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಶಿವಯ್ಯನ ಮನೆ ಮುಂದೆ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಮಲಗಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊರ ಬಂದ ರತ್ನನಿಗೆ ಮಗನ ದೇಹ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಾ ಅರಿವಾಗಿ ಆ ಆಘಾತ ತಾಳಲಾರದೇ ಅಲ್ಲೇ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಳು. ಶಿವಯ್ಯನ ದುಃಖ ತಹಬದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಮೌನವಾಗಿ ಅವನ ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಕಮಲಿ ರತ್ನಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು. ರತ್ನ ಕೂಡಾ ಎದೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿದಳು.

ಜಂಪಣ್ಣ ಉಳಿದ ಕೆಲಸ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಎದ್ದ. ಕಾಯ ಮತ್ತು ಮಂಜಣ್ಣನ ಜೊತೆ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಗಂಡಸರನ್ನು ಕರೆದು ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದ.

‘ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಲಿ.. ಬೇರೆಯವರು ಬಲಿ ಅಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನಾವು ಕಾರಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಬೇಕು.. ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.. ಅವರು ಬಂದು ನೋಡದೆ ವೀರಭದ್ರನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋದು ಬೇಡ.. ನಾವು ಜೀವ ಭಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕೋದಾದರೂ ಹೇಗೆ..?’ ಗೋಪಾಲನ ಮಾತುಗಳ ಅವರಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರಿತು.

ಜಂಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮಂಜಣ್ಣ ಕಾರಗದ್ದೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಿಂತ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ವ್ಯಯ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಗುಡದ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತೇ ಸೇತುವೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು. ಕಾಯ ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲ ಅಂತ್ಯವಿಧಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದರು. ಕಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದರು. ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೂ, ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಂದು

ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದಾಗಿ ಅವರು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಉಪಯೋಗಿಸದ ಬಯಲ ತುದಿಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಯ ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲ ಹೋಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿದರು.

ಭಾರವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು. ಬಾಳಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗ ಹೀಗೆ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನರಭಕ್ಷಕಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದು ನೆನದು ಎದೆ ಮಿಡುಕಿತ್ತು. ರತ್ನಳ ಸಂಕಟ ಹೇಳತೀರದು. ಅತ್ತೂ ಅತ್ತೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ತಾಯಿ ಹೃದಯಕ್ಕಾದ ನೋವಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಾಯ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ. ಕಮಲಿ, ಪಾಂಡುರಂಗನನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮುಖವೂ ಅರಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಸಾವಿನ ಸೂತಕದ ಛಾಯೆ, ಅವಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಮಾಸದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಇದೊಂದು ದುಃಖವೆನಿಸಿ, ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಎಳೆದಂತಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ವಸ್ತುವಲ್ಲ, ಒಂದು ಜೀವ.. ಅದನ್ನು ಇನ್ನಾರಿಂದಲೂ ಆ ಸ್ಥಾನ ಭರಿಸಲಾಗದು.. ಅದರಲ್ಲೂ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳತೀರದು. ಅವರಿಗೆ ಸಂತ್ಯಸಲೂ ಮಾತುಗಳು ಸೋತು ಎಲ್ಲರೂ ಮೌನದ ಪದರುಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಜಂಪಯ್ಯ, ಮಂಜಣ್ಣ ಇಬ್ಬರು ಅರಣ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಾರರ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಸ್ಥಳ ಮಹಜರು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ. ಪೇದೆ ವೀರಭದ್ರನ ಭಾವಚಿತ್ರ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ. ಬಳಿಕ ಅವರು ವೀರಭದ್ರನ ದೇಹ ಬಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದಾಗ, ಚಿರತೆಯ ಕಾಲಿನ ಅಚ್ಚು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವುದು ಕಂಡಿತ್ತು. ವರದಿಗಾರ ಮತ್ತು ಪೇದೆ ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದರು. ನಡೆದುಬಿಟ್ಟವನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದರು.

ತೆರಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಜಂಪಯ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ‘ಅಲ್ಲಿ.. ಯಾರದ್ದೋ ಖಾಲಿ ಜಾಗ ಇದೇಂತ ಬಂದು

ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೂರ್ತಿದಲ್ಲಾ.. ಇಲ್ಲೇನಿದೆ ಅಂತ ಬಂದು ಕೂರ್ತೊಂದಿ..? ಜಾಗ , ಹಿನ್ನಲೆ ಏನೂ ನೋಡೋದು ಬೇಡವೇನು..? ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಕಾಡು ಆವರಿಸಿದೆ.. ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಚಾರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮನೆ ಮಾಡಿ ಕೂತರೆ ಅವರ ತಪ್ಪೇನು..? ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತೆ..?’ ಅರಣ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿದ.

‘ಜಾಗದವರೇ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಸರ್.. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕಾರಗದ್ದೇಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯನಾ..? ಆ ನಮೂನೆ ಬೆಳೆದಿದೆ ಈಗ.. ನಮ್ಮಂಥ ಬಡವರಿಗೆ ಸೂರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು.. ದುಡಿಮೆ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ಜನ.. ಆಸೆಗೆ ಬಂದು ಕೂತಿದ್ದೇವೆ.. ಈಗ ಏನು ಮಾಡೋಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತೆ.. ನೀವೇ ಹೇಗಾದರೂ ಆ ಚಿರತೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿ.. ಅದರ ಭಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೊರಗೆ ಬರುವುದು ಹೇಗೆ..? ನೀವೇ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು..’

‘ಸರಿ.. ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಳೆನೇ ಬರ್ತೀವಿ..’ ಎಂದು ಅವರು ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಲು ತುರ್ತಾಗಿ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಶಿವಯ್ಯ ಮತ್ತು ರತ್ನ, ತಮ್ಮ ಬದುಕೇ ಇನ್ನು ಶೂನ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಖಾಲಿತನದ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರೆ ಜಂಪಯ್ಯನ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯದತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದ. ಸಣ್ಣ ಚಿಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮೇಲೊಂದು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸಲಾಯಿತು. ಕುಮುದಿನಿಯಿಂದ ನೀರು ತಂದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ವೀರಭದ್ರನ ಬಾಯಿಗೆ ಸುರಿದರು. ಇವರದ್ದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ, ತಂದು ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಾರಲು ಇರಿಸಿದ ತುಳಸಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತಂದು ವೀರಭದ್ರನ ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಅವನ ಕೊರಳಿನ ಸುತ್ತ ಹಾಕಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಭರವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಊರ ಹೊರಗಿನ ಸ್ವಾತನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ದೇಹವೂ ಒಂದೇ. ಚಿತ್ತೆ ಸುಡುವ ಅಗ್ನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯವೂ ಒಂದೇ. ಅವಕ್ಕೆ ಬೇಧ ಭಾವವೇ ಇರದು. ವೀರಭದ್ರನ ದೇಹ ಭಸ್ಮವಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದು, ಭಾರವಾದ ಹೃದಯ ಹೊತ್ತು ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಕಾಯಕನಾಥ ತೀರಾ ವಿಚಲಿತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಳುಕಿನಿಂದಲ್ಲ. ಅವನು ಸಾವಿನ ಮನೆಯ